

Museo on säilytys- ja näyttelypaikkana Alvar Aallon teoksille. Tarkoituksena on säilyttää hänen perintöä ja tehdä tunnetuksi hänen arkkitehtuuriaan. Museo pyrkii jatkuvasti kartuttamaan esinekokoelmaa, kuva-arkistoa ja kirjallista materiaalia. Museossa järjestetään näyttelyitä ja esitelmää. Tällä hetkellä Alvar Aalto -kokoelmaan kuuluu puuntaivutuskokeiluja, pienoismalleja, rakennuspiirustuksia, valokuvia, diakuvia, fotostaattisuu-rennoksia, taideteollisuustuotteita sekä Artekin deponoima huonekalukokoelma. Alvar Aalto -museon toiminnasta arkkitehtuuri muodostaa vain toisen puolen, toinen puoli keskittyy kuvataiteiden ympärille.

MOBILISTI JA HARRASTEAUTOILIJJA

MOBILISTI JA HARRASTEAUTOILIJJA on vuoden 1979 marraskuusta lähtien ilmestynyt, jo vuodesta 1959 alkaen ilmestyneen Suomen Autobiili-Historiallisen Klubin AUTOMOBILI -jäsenlehden pohjalle perustettu, Käyttökirjat Oy:n julkaisema lehti.

Erinomainen, pääasiassa automobileille, mutta myös jossakin määrin 'yleistekniikkaa' sisältävä reipashenkkinen, noin 6 numeroa vuodessa ilmestyvä lehti kirjoittaa pääkirjoituspalstallaan päätoimittajansa Kai L. Bremerin kynällä:

Lukijakunta on ollut reilua. On saatu kiitosta ja kannustusta ja rakentavaa torua. Jos niillä eläisi, eläisi MOBILISTI hyvin. Mutta meidän on päästävä tiettyyn minimi-vuosituloajamäärään. Se saattaisi olla noin 4000—5000 vuosituloajaa. Nyt teitä on noin 2500. Meillä ei ole varaa asiamiehiin eikä itsemme mainostamiseen. Lähdemme siitä, että aidosti tarvittu lehti mainostaa itse itseään, vaikkapa vain hitaasti korvasta korvaan -tietona. Yhdestä olen varma. Tämä on tarvittu. Sen on yksinkertaisesti pakko onnistua. Ellei se onnistu, kehtaan väittää, että menee vuosia ennenkuin seuraava uskalikko ilmestyy yrittämään samaa. Sitä ennen tuhoutuisi paljon tietoa ja ajokalustoa. Ja vain siksi, ettei tietoa panna kulkemaan. Tämä lehti on yhä = harrasteemme kypsyyskoe.

Uutispalstallaan automobilistien tietopakkaus kertoo 'Ohjekirjoja jokaiselle' -otsikon alla:

Varsinkin jos Sinulla on saksalainen mobiili, et ole kirjallisuuspuhassa. Lähes kaikesta mahdollisesta on Saksassa älyttyä tuottaa valokopioituja tai uudelleenpainettuja painoksia.

Autoantiquariat Schröder & Weise, Ohfeld 1, 3000 Hannover 73, puhelin 0511/5134 myy miltei mitä vain. Toimituksella on kirjavalikoimasta luettelo, jossa on 24 sivua ja kullakin sivulla lähes 30 kirjannimeä. Pari hintaesimerkkiä: M-B 219 m/58 ohjekirja DM 40,—; 170 V DM 50,—. Saat vaikka kirjat Minor-autoa (tšekkiläinen) tai 1937 Opel Super Six'ia varten.

HETKU 2 1980

Suomen Linja-autohistoriallisen Seuran HETKU-jäsenlehti (ilmestynyt vuodesta 1978 lähtien) kertoo numero 2/80:n kokoukset-palstallaan:

SLHS:n virallisen puolen asioita puitiin sekä johtokunnan että yhdistyksen kevätkokouksessa Turussa 19.4.80. Kokouspaikkana käytettiin SLHS:n Scania-Vabis -Helko -linja-autoa, joka

tarjosi aidon ympäristön. Jäsenistöä oli kokoontunut Turkuun 14 henkilöä.

Keskusteltiin syyskokouksen järjestämisestä jonakin viikonloppuna perjantai- tai lauantai-iltana jossakin Etelä-Suomen hotellissa tai motellissa, missä olisi mahdollisuus kokouksen jälkeen saunomiseen, diojen katseluun, vapaamuotoiseen illanviettoon ja yöpymiseen.

Kevätkokouksen aluksi kertoi Timo-Pekka Lange, että yhdistykselle on saatu Oy Scania-Auto Ab:n avulla hankittua vanha HKL-linja-auto no 33 Scania-Vabis/Helko vm. 1965. Tarkemmin autoon palataan vielä Hetkun palstoilla. Päätettiin, että yhdistystä esitellään Rovaniemen linja-autonäyttelyssä (25.—26.6.80) pienessä muodossa, mikäli paikka näyttelyalueelta saadaan. Paikalle järjestetään esite- sekä esittelymateriaalia jaettavaksi kiinnostuneille. Päätettiin järjestää ekskursion taas johonkin alan yritykseen. Asiasta tiedotetaan syyskuun HETKUssa.

'HETKU' jatkaa samassa 16-sivuisessa numerossaan:
Linja-autojen alustamallit IV, VANAJA

Vanajan Autotehdas Hämeenlinnassa valmisti linja-auton alustoja vuodesta 1950 lähtien aina vuoteen 1971 saakka. 1970-luvun alussa tehtaasta osti Oy Suomen Autoteollisuus Ab ja Vanaja-autojen tuotanto lopetettiin. Vanajalla oli myös yksityisten liikennöitsijöiden keskuudessa lukuisia kannattajia, jotka eivät ryhtyneet kuitenkaan käyttämään Sisua vaan tuontialustoja, joten merkin katoaminen merkitsi samalla kotimaisten alustojen markkinaosuuden pienenemistä.

Ensimmäiset Vanaja-alustat olivat nokkamallisia, mutta bulldogmallisen BD-sarjan valmistus alkoi myös heti 50-luvun alussa.

Vanajia oli ajossa vuonna 1963 586 kpl, jolloin niitä oli 12,3 % linja-autokannastamme. Vuoteen 1970 oli määrä vähentynyt 413:aan ja tällä hetkellä on ajossa enää muutama kymmenen viimeistä mohikaania. Vanajan mallisto uusiutui viimeisen kerän vuonna 1967.

Koostanut Pertti Kaarna.

★

SUOMEN LINJA-AUTO- HISTORIALLINEN SEURA R.Y. TUTKII LINJA-AUTOJA

Linja-autoja tutkimaan ja niistä tietoja keräämään on 11. maaliskuuta 78 perustettu Lahdessa yhdistys, joka täten toivotetaan tervetulleeksi rautateiden, raitiovaunujen, laivojen, johdinautojen, autojen, moottoripyörien, lentokoneiden ja muiden teknillisten laitteiden ja alojen historiaa tutkivien yhdistysten ja yhteisöjen joukkoon.

Suomen Linja-autohistoriallinen Seura r.y:n tarkoituksena on ylläpitää ja kehittää jäsentensä harrastusta entisiin ja nykyisiin linja-autoihin sekä linja-autoliikenteeseen yleensä, sekä edesauttaa linja-autoliikenteen historiaan liittyvän materiaalin taltioimista.

Tavoitteena on muun muassa saada kaikki linja-autoista harrastuksenaan kiinnostuneet yhdistyksen jäseniksi ja kehittää valtakunnallista organisaatiota. Yhdistys tähtää myös yhteistoiminnan aikaansaamiseksi vastaavien koti- ja ulkomaisten järjestöjen kanssa.

Yhdistyksen toimintaa ovat valtakunnallisten vuosikokousten järjestäminen kahdesti vuodessa, tutustumiskäyntien järjestäminen alan yrityksiin, vanhojen linja-autojen hankkiminen museointia varten, arkistotietojen välittäminen niitä keräävien jäsenten kesken sekä alan julkaisujen kustantaminen.

Yhdistys tarjoaa jäsenilleen HETKU-jäsenlehden ja muita yhdistyksen kustantamia julkaisuita. Vuonna 79 on ilmestynyt 'Linja-autokuvasto 1955-1978', joka on 20-sivuinen ja kooltaan A4. Se on ainutlaatuinen perustavaa laatua oleva julkaisu, joka esittelee 141 linja-auton korimallia, jotka ovat 20 suomalaisen autokoritehtaan valmistetta. Linja-autokuvasto annetaan jokaiselle uudelle jäsenelle jäsenmaksuun sisältyvänä etuna, muille sen hinta on 20 markkaa.

Yhdistys tarjoaa jäsenilleen hyvän yhteyden muihin alan harrastajiin, sekä mahdollisuuden kehittää omalla panoksellaan yhdistyksen toimintaa.

Vuosijäseniksi voivat liittyä kaikki linja-autoista kiinnostuneet henkilöt. Kannattajajäseniksi voivat liittyä linja-autojen tai liikenteen kanssa tekemisissä olevat yritykset, yhteisöt ja henkilöt.

Yhdistyksen jäsenmaksut ovat: vuosijäsenet 50 mk, kannattajajäsenet 200 mk. Yhdistyksen osoite on Suomen Linja-autohistoriallinen Seura r.y., PL 128, 15111 Lahti 11.

Yhdistyksen lähiaikojen toimintaa ovat muun muassa tutustumisvierailu 17.10. Lahden Autokori Oy:öön ja vuosikokous 15.11. Tampereella.

Yhdistyksen toiminnasta ovat valmiit kertomaan lisää puheenjohtaja DI Juhani Intosalmi, puhelin (931) 388 00 toimeen, (931) 655 275 kotiin; sihteeri tekn.yo. Jouko Nykänen, (918) 372 99; johtokunnan jäsenet nuorisonohjaaja Hannu Pulkkinen (HETKUn päätoimittaja), (915) 155 297; kirjaltaja Hannu Laitinen, (918) 225 33 sekä linja-autonkuljettaja Timo-Pekka Lange (90) 462 437. PK.

MUSEOIDEN TIETEELLINEN TUTKIMUS

Jyväskylässä pidettiin 17. toukokuuta Suomen Museoliiton 57. vuosikokous. Eroava puheenjohtaja, professori Unto Salo, tarkasteli esityksessään museoiden tieteellistä tutkimusta.

Erästä seikkaa tahtoisin kuitenkin tarkastella erikseen, nimittäin kysymystä **museoiden tieteellisestä tutkimuksesta**. Museoväen piirissä on tuskin erimielisyyttä sen tarpeellisuudesta. Museoiden tulee informaatioissaan jakaa tutkittua tietoa, minkä vuoksi tieteellisen tutkimuksen täytyy kuulua museoiden perusfunktioihin. Kaiken näyttelytoiminnan tulisi pohjautua siihen, samoin julkaisutyön.

Vain uutta tietoa luomalla ja siihen perustuvia näköaloja tarjoamalla museot voivat kehittyä luoviksi kulttuurilaitoksiksi tai sellaisina säilyä. Ilman tieteellistä tutkimusta museot jähmettyvät, sanoisinko laitoistuvat.

Käytännössä tietysti tutkimus, varsinkin laajamittainen, edellyttää tutkimukseen koulutettua henkilökuntaa ja kuuluu sellaisena tietysti lähinnä suurehkojen museoiden työkenttään. On kuitenkin lisättävä, että tutkimus on mahdollista pienemmissäkin museoissa, jos vain harrastus ja into riittävät; asiasta on Suomen museolaitoksen piirissä runsaasti esimerkkejä.

Arvelen, että yhteistoiminta museoiden ja yliopistojen kesken olisi hyvin hyödyllistä; siitä on saatu hyviä kokemuksia molemmin puolin ja monessa tapauksessa; mutta sitä voidaan toteuttaa myös pienemmissä puitteissa.

Tahtoisin vakaumuksenani sanoa, että esineiden keräys, luettelointi ja hoitaminen on kaiken museotyön lähtökohhta, mutta se ei ole perimmäinen tarkoitus. Hyvätkin kokoelmat ovat kuolleita, ellei niiden kulttuurihistoriallista rikkautta hyödynnetä. Niitä ei ole kerätty menneisyyden vuoksi, vaan nykyisyyden ja tulevaisuuden tähden. Niitä tutkimalla maamme museot luovat uutta tietoa ja tuota tietoa ja näköaloja tarjoamalla ne täyttävät yhteiskunnallisen tehtävänsä. PK.

PARIKKALAN MEIJERIMUSEOLLA ON HÖYRYKONE

Parikkalaan on perustettu 11. elokuuta Itä-Suomen Meijerimuseoyhdistys, jonka puheenjohtajana toimii talousneuvos Aaro Littunen, osoite 59310 SÄRKISALMI, puhelin (957) 631 50.

Yhdistyksen tavoitteena on aikaansaada Parikkalan Meijerisaareen museo, jossa on edustettuna paikkakunnan meijeriteollisuus vuosisadan vaihteesta lähtien.

Parikkalan seutu on ollut vuosisadan vaihteessa pikkumeijeriseutua. Siellä on toiminut vuosina 1900-26 rekisteröityjä pieniä saunameijereitä 21 kappaletta ja tämän lisäksi rekisteröimättömiä.

Yhdistys on purkanut naapurikunnassa Simpeleellä toimineen saunameijerin rakennukset ja vienyt sen hirret tulevalle museo-paikalle. Saunameijerin kalustoa ovat separaattorit ja kirnu.

Vuonna 1915 perustettiin Parikkalassa Särkisalmen Osuusmeijeri.

Vuoden 1927 joulukuussa perustettiin "höyryvoimainen osuusmeijeri" Särkisalmen seudun Osuusmeijeri ja meijerirakennus valmistui vuoden 1930 kesäkuussa. Höyrykone antoi käyttövoimaa katossa olevien akselistojen ja hihnojen välityksellä kirnulle ja muille laitteille. Tämä rakennus koneistoinen, punnitusvaakoinen ja pastöroimislaitteinen on perustettavan museon alueella.

Höyrykoneen viimeinen käyntipäivä oli 29. kesäkuuta 1960. Edellisen vuoden joulukuussa oli perustettu jälleen uusi meijeri, Savo-Karjalan Maitokunta, jonka nimi muuttui myöhemmin pääosakkaan nimeksi ja on nyt Savonlinnan Seudun Osuus-kunta Tuote. Uusi meijeri sijaitsee aivan museoalueen vieressä.

Itä-Suomen Meijerimuseoyhdistyksen tarkoituksena on myös koota jäljelle jäänyt aineisto ja esineistö Keski-Karjalan alueella jo viime vuosisadan lopusta lähtien toimineista meijereistä, joista huomattava osa jäi rajan taakse. PK.